

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2021r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 13 września 2021r. w W.

sprawy R. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o ustalenie kapitału początkowego i rekompensatę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych
na skutek odwołania R. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 24 stycznia 2020 roku, znak: (...) -2019

z dnia 10 grudnia 2019 roku, znak: (...)

z dnia 4 lutego 2020 roku, znak: (...)

z dnia 23 marca 2020 roku, znak: (...)

1. zmienia zaskarżone decyzje: z dnia 10 grudnia 2019 roku, znak: (...), z dnia 4 lutego 2020 roku, znak: (...) oraz z dnia 23 marca 2020 roku, znak: (...), w ten sposób, że przyznaje R. G. prawo do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych;
2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 24 stycznia 2020 roku, znak: (...) w ten sposób, że uwzględnia R. G. do wyliczenia wysokości kapitału początkowego okres od 1 stycznia 1989 roku do 2 stycznia 1989 roku;
3. oddala w pozostałym zakresie odwołanie od decyzji z dnia 24 stycznia 2020 roku, znak: (...)

UZASADNIENIE

W dniu 27 stycznia 2020r. R. G. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 10 grudnia 2019r., znak: (...), odmawiającej prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Uzasadniając swe stanowisko odwołujący wskazał, że odnośnie pracy w (...) Sp. z o.o. W., dostarczył zeznania świadków M. S. i J. S.. Odnośnie kolejnego okresu zatrudnienia nie uwzględnionego przez organ rentowy w (...) S.A. zaznaczył, że wskazana spółka złamała przepisy nie określając dokładnie stanowiska pracy. Prowadziła budowę obwodnicy R. i sprzęt jaki posiadała w zasobach, to oznakowane napisem (...) samochody ciężarowe V. oraz M. typ wanna do towarów sypkich, kruszywa, koparko-ładowarki, cysterny itp. Praca na takim sprzęcie w pełnym wymiarze czasu pracy podlegała rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. - wykaz A Dział VIII poz. 2, co potwierdzają zeznania świadka M. K.. Odnośnie pracy w (...) odwołujący podkreślił, że w świadectwie pracy stanowisko zostało oznaczone kierowca-konduktor, natomiast z tym pracodawcą nie uzyskał kontaktu.

Kolejny kwestionowany przez organ rentowy okres zatrudnienia odwołującego dotyczył pracy w (...) i na tę okoliczność odwołujący dostarczył zeznanie świadka K. W. oraz kserokopię fotografii, które przedstawiają pracowników widocznych na tle samochodów – autotransporterów z logo firmy. Obecnie nie ma możliwości ustalenia, gdzie przechowywana jest dokumentacja pracownicza z tej firmy. Odwołujący po zakończeniu w niej pracy, został następnie skierowany do (...) jako dobrze wyszkolony kierowca autotransportera (odwołanie z 27 stycznia 2020r., k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 24 lutego 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania R. G. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wyjaśnił, że odwołujący udowodnił jedynie 6 lat, 4 miesiące i 20 dni pracy w warunkach szczególnych. Nie został odwołującemu uwzględniony okres zatrudnienia w (...) od dnia 27 listopada 2006r. do 17 lipca 2010r., bowiem pracodawca nie podał charakteru wykonywanej pracy i stanowiska ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia oraz do zarządzenia resortowego właściwego ministra, któremu podlegał zakład pracy (odpowiedź na odwołanie z dnia 24 lutego 2020r., k. 13-14 a.s.).

W dniu 17 lutego 2020r. R. G. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 24 stycznia 2020r., znak: (...). W uzasadnieniu odwołania podniósł, że organ rentowy w dalszym ciągu nie uwzględnił wszystkich okresów zatrudnienia przez niego udowodnionych i odpowiednio udokumentowanych. Wniósł więc o uznanie wszystkich spornych okresów składkowych i nieskładkowych do obliczenia kapitału początkowego (odwołanie z 17 lutego 2020r., k. 2 sygn. akt VII U 419/20).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 30 marca 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., argumentując że w oparciu o złożone przez ubezpieczonego dokumenty uwzględniono do stażu pracy w warunkach szczególnych dodatkowy okres zatrudnienia, który łącznie wyniósł 8 lat, 5 miesięcy i 3 dni. Jednak ponownie odmówiono przyznania prawa do rekompensaty z powodu nieudokumentowania 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych (odpowiedź na odwołanie z 30 marca 2020r., k. 4 sygn. akt VII U 419/20).

Zarządzeniem z dnia 4 maja 2020r. - na podstawie art. 219 k.p.c. – sprawy o sygn. VII U 419/20 oraz o sygn. VII U 288/20 zostały połączone celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (zarządzenie z dnia 4 maja 2020r., k. 12 sygn. akt VII U 419/20).

W dniu 11 marca 2020r. R. G. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 4 lutego 2020r., znak: (...). Wskazał w nim, że odnośnie pracy w (...) złożył w Inspektoracie ZUS w W. dodatkowe dokumenty w postaci: zeznań świadka M. D. (1) o okresie i rodzaju wykonywanych prac wraz z oświadczeniem (...). Natomiast odnośnie pracy w W. W. złożył świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych z uwzględnieniem zarządzenia właściwego resortowego ministra, któremu podlegał pracodawca. Załączył również ksero skierowania na badania lekarskie z (...) Transport z 25 października 2019r. gdzie są wymienione czynniki niebezpieczne, szkodliwe dla zdrowia (odwołanie z 11 marca 2020r., k. 2 sygn. akt VII U 420/20).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 30 marca 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że w zakresie kwestionowanej przez ubezpieczonego decyzji z dnia 4 lutego 2020r. wypowiedział się w piśmie procesowym z dnia 24 lutego 2020r. Ponadto nadmienił, że w dniu 11 marca 2020r. R. G. przedłożył dodatkowe dokumenty. W oparciu o które uwzględniono do stażu pracy w warunkach szczególnych dodatkowy okres zatrudnienia. W wyniku tego staż pracy w warunkach szczególnych udokumentowany przez odwołującego wyniósł łącznie 8 lat, 5 miesięcy i 3 dni. W oparciu o powyższe organ rentowy decyzją z dnia 23 marca 2020r. ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do roszczonego świadczenia z powodu nieudokumentowania 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych (odpowiedź na odwołanie z 30 marca 2020r., k. 3 sygn. akt VII U 420/20).

Zarządzeniem z dnia 28 kwietnia 2020r. - na podstawie art. 219 k.p.c. - sprawy o sygn. VII U 420/20 oraz o sygn. VII U 288/20 zostały połączone celem wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia (zarządzenie z dnia 28 kwietnia 2020r., k. 5 sygn. akt VII U 420/20).

W dniu 24 kwietnia 2020r. R. G. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 23 marca 2020r., znak: (...). W uzasadnieniu odwołania wyjaśnił, że nie udało mu się skontaktować z byłymi pracodawcami w celu uzyskania dokumentacji potwierdzającej wykonywaną przez niego pracę kierowcy samochodów ciężarowych o masie powyżej 3,5 tony. W związku z trudnościami z dotarciem do zlikwidowanych, upadłych lub przekształconych zakładów pracy oraz zmian ustrojowych po 1989r., zwrócił się z prośbą do Sądu o przeanalizowanie jego wyjaśnień, zeznań świadków oraz wzięcie pod uwagę wszystkich innych załączników, a w konsekwencji przyznanie mu żądanego świadczenia i zaliczenie spornych okresów do pracy w szczególnych warunkach, gdyż przez zdecydowaną większość okresu swej pracy zawodowej wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o masie powyżej 3,5 tony lub autobusów powyżej 15 miejsc (odwołanie z 24 kwietnia 2020r., k. 2-3v. sygn. akt VII U 686/20).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 22 maja 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Organ rentowy wskazał, że w zakresie kwestionowanej przez ubezpieczonego decyzji z dnia 23 marca 2020r. wypowiedział się w piśmie procesowym z dnia 30 marca 2020r. (odpowiedź na odwołanie z 22 maja 2020r., k. 6 sygn. akt VII U 686/20).

Zarządzeniem z dnia 30 czerwca 2020r. - na podstawie art. 219 k.p.c. - sprawy o sygn. VII U 686/20 oraz o sygn. VII U 288/20 zostały połączone celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (zarządzenie z dnia 30 czerwca 2020r., k. 9 sygn. akt VII U 686/20).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. G., urodzony w dniu (...), z zawodu jest kierowcą samochodów ciężarowych, osobowych i autobusów. W okresie od 22 stycznia 1973r. do 1 maja 1973r. pracował jako tokarz w (...) Zakładach (...) w W.. Następnie od 3 września 1973r. do dnia 22 kwietnia 1974r. był zatrudniony w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych w W. na stanowisku pracownika kontraktowego. Rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło w związku z powołaniem go do zasadniczej służby wojskowej, którą odbywał od 23 kwietnia 1974r. do 26 kwietnia 1976r. Później był zatrudniony w (...) w okresie od 1 lipca 1976r. do 28 lutego 1979r. Od 19 października 1976r. do 28 lutego 1979r. pracował na stanowisku kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15. Była to praca w szczególnych warunkach, wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymieniona w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Następnie w okresie od 15 marca 1979r. do 31 maja 1979r. odwołujący pracował w Barze (...) na stanowisku pracownika fizycznego, zaś od 10 lipca 1979r. do 31 maja 1981r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) S.A. na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony i kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15. Była to praca w szczególnych warunkach, wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymieniona w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. W okresie od 14 sierpnia 1981r. do 28 lutego 1983r. R. G. był kierowcą taksówki, natomiast od 15 lutego 1984r. do 31 marca 1986r. pracował w (...) (...) w W. - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy karetki pogotowia. Praca ta została wymieniona w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. oraz w zarządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 lipca 1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu zdrowia i opieki społecznej w wykazie A, dział VIII, poz. 2 pkt 1 - kierowca samochodu uprzywilejowanego w ruchu (świadcstwo pracy z dnia 13 listopada 2019r. - nieoznaczone karty a.r., świadectwo pracy z dnia 14 czerwca 1976r. - nieoznaczone karty a.r., książeczka wojskowa - nieoznaczone karty a.r., świadectwo pracy z dnia 27 lutego 1979r. - nieoznaczone karty a.r., świadectwo pracy z dnia 31 maja 1979r. - nieoznaczone karty a.r., świadectwo pracy z dnia 30 maja 1981r. - nieoznaczone karty a.r., potwierdzenie ubezpieczenia za okres 14 sierpnia 1981r. do 28 lutego 1983r. na druku ZUS - nieoznaczone karty a.r., świadectwo pracy z dnia 19 marca 1986r. - nieoznaczone karty a.r., świadectwo wykonywania

prac w szczególnych warunkach z dnia 7 listopada 2019r. - nieoznaczone karty a.r., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 25 października 2019r. - nieoznaczone karty a.r., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 23 października 2019r. - nieoznaczone karty a.r., zaświadczenie Wojskowej Komendy Uzupelnień W. – (...) w W. z 17 grudnia 2019r. - nieoznaczone karty a.r.).

W okresie od 7 kwietnia 1986r. do 3 lipca 1991r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) w Oddziale Terenowym Przedsiębiorstwa nr (...) W. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy. W styczniu 1989r. pracodawca wypłacił R. G. wynagrodzenie za 1 dzień urlopu w kwocie 2.942 złotych. Od dnia 3 stycznia 1989r. ubezpieczony został skierowany do pracy na budowie eksportowej w NRD na stanowisko kierowcy. Aneksem z dnia 11 stycznia 1990r. przedłużono mu okres zatrudnienia na budowie w (...) do dnia 31 marca 1990r. W okresie zatrudnienia korzystał z urlopu bezpłatnego od 10 lutego 1989r. do 28 lutego 1990r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r. W okresie od 1 marca 1989r. do 28 lutego 1990r. korzystał z urlopu bezpłatnego – eksport, a od 1 marca 1990r. do 5 kwietnia 1990r. z urlopu bezpłatnego - tzw. urlopu dewizowego. Do jego obowiązków na stanowisku kierowcy autobusu w ww. okresie zatrudnienia należało przewożenie pracowników do pracy z hotelu i z pracy do hotelu, ponadto w pozostałym czasie pracy kierował samochodem L. i przewoził nim butle z gazem oraz elementy stalowe. Dodatkowo w okresie pracy na budowie eksportowej w NRD ubezpieczony kierował R., a także jako kierowca woził pracowników na wycieczki turystyczne (umowa o pracę z dnia 7 kwietnia 1986r. – akta osobowe, umowa o pracę z 30 grudnia 1988r. – akta osobowe, aneks z 11 stycznia 1990r. – akta osobowe, świadectwo pracy z dnia 3 lipca 1991r. – akta osobowe, informacja z 3 października 2002r. – akta osobowe, lista płac za miesiąc styczeń 1989r. – akta osobowe, zeznania świadka M. S., k. 134 verte – 135 a.s., zeznania świadka J. S., k. 157-159 a.s., zeznania R. G., k. 192 a.s.).

Od 4 lipca 1991r. do 20 listopada 1991r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) spółka z o.o. W. na stanowisku kierowcy w pełnym wymiarze czasu pracy (świadectwo pracy z dnia 20 listopada 1991r. - nieoznaczone karty a.r.).

Ubezpieczony od 13 grudnia 1991r. do 28 lutego 1993r. pracował w (...) w W. na stanowisku dyspozytora w pełnym wymiarze czasu pracy (świadectwo pracy z dnia 20 kwietnia 1999r. - nieoznaczone karty a.r.).

R. G. podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od 1 maja 1995r. do 20 lutego 1997r., w tym od 16 listopada 1995r. do 16 lutego 1996r., od 17 sierpnia 1996r. do 20 września 1996r. i od 17 grudnia 1996r. do 10 stycznia 1997r. był niezdolny do pracy (potwierdzenie ubezpieczenia za okres 1 maja 1995r. do 20 lutego 1997r. na druku ZUS – nieoznaczone karty a.r.).

W okresie od 21 lutego 1997r. do 30 listopada 1998 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) S.A. w W. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodów o masie ładunkowej powyżej 3,5 tony. Kierował ciężarówkami - wywrotkami powyżej 3,5 tony marki V., czy M. - typ wanna do towarów sypkich takich jak piach, żwir. Materiały budowlane były przez niego dowożone na teren budowy obwodnicy R.. W okresie zatrudnienia pobierał zasiłek chorobowy od 15 października 1998r. do 10 grudnia 1998r., a więc łącznie przez 57 dni. Od 11 grudnia 1998r. do 31 grudnia 1998r. przebywał w dalszym ciągu na zwolnieniu lekarskim (umowa o pracę z dnia 21 lutego 1997r. – akta osobowe, świadectwo pracy z dnia 30 listopada 1998r. – akta osobowe, zeznania świadka M. K., k. 200 – 201 verte a.s., zeznania R. G., k. 192 a.s.).

Od 7 grudnia 2000r. do 28 lutego 2002r. ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy - konduktora w (...) Sp. z o.o. w W. (świadectwo pracy 28 lutego 2002r. – k. 4 sygn. akt VI U 686/20 dołączonych do akt sprawy).

Od 26 września 2003r. do 30 listopada 2006r. R. G. był zatrudniony w (...) spółka z o.o. w W. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy autotransportera powyżej 12 ton, tj. dwupoziomowego pojazdu do przewożenia samochodów w ilości 5 do 8 samochodów. Jego praca polegała na załadunku, przewozie i rozładunku transportowanych samochodów. Przewozy były wykonywane w kraju i zagranicą m.in. z Polski do Niemiec i Francji oraz z powrotem do Polski, jak również zdarzały się wyjazdy na Ukrainę. Były one tygodniowe, a czasem dwutygodniowe. Wówczas noclegi odbywały się w kabinie samochodu (świadectwo pracy z 30 listopada 2006r. – k.

4 sygn. akt VI U 686/20, fotografie, k. 12 a.s., zeznania świadka M. D. (2), k. 113 – 115 a.s., zeznania świadka K. W., k. 135 – 136 a.s., zeznania R. G., k. 192-193 a.s.).

R. G. od 27 listopada 2006r. do 17 lipca 2010r. był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. W okresach od 27 listopada 2006r. do 11 marca 2007r. oraz od 16 marca 2007r. do 22 grudnia 2008r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony - specjalistycznych pojazdów członowych wymienionych w wykazie A, dział VIII „Transport i Łączność”, pozycja 2, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., na stanowisku kierowca samochodu ciężarowego (autotransportera) powyżej 3,5 tony, wymienionym w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 pkt 1 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983r. w sprawie pracy wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z 5 marca 2020r. - nieoznaczone karty a.r., zaświadczenie z 10 stycznia 2020r., k. 4 a.s.).

R. G. od 1 października 2019r. przysługuje prawo do emerytury, przyznane decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 8 listopada 2019r., znak: (...). Przed przyznaniem emerytury organ rentowy ustalił dla ubezpieczonego kapitał początkowy w wysokości 99.964,70 zł, co nastąpiło decyzją z dnia 6 listopada 2019r., znak: (...) - 2019. Do ustalenia kapitału początkowego nie uwzględniono m.in. okresu od 15 marca 1979r. do 31 maja 1979r. z uwagi na brak możliwości poświadczenia w Oddziale I ZUS faktu odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne, od 1 stycznia 1989r. do 2 stycznia 1989r. z uwagi na brak wynagrodzenia za ten okres, jak również od 1 marca 1990r. do 5 kwietnia 1990r. z tytułu urlopu dewizowego (decyzja ZUS z dnia 8 listopada 2019r. - nieoznaczone karty a.r., decyzja ZUS z dnia 6 listopada 2019r. - nieoznaczone karty a.r.).

Po wydaniu ww. decyzji R. G. składał w ZUS dodatkowe dokumenty na potwierdzenie okresów zatrudnienia oraz wnosił o ponowne obliczenie kapitału początkowego i przyznanie mu emerytury wraz z rekompensatą z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Uwzględniając dodatkową dokumentację organ rentowy dokonał ponownego ustalenia kapitału początkowego, co nastąpiło w decyzji z 10 grudnia 2019r., a następnie w decyzji z 24 stycznia 2020r. Sporne okresy pracy w dalszym ciągu nie zostały uwzględnione do ustalenia wartości kapitału początkowego (wniosek z dnia 29 listopada 2019r. - nieoznaczone karty a.r., decyzja ZUS z 10 grudnia 2019r. i 24 stycznia 2020r. - nieoznaczone karty a.r.).

Decyzją z dnia 10 grudnia 2019r., znak: (...), organ rentowy odmówił R. G. prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ na dzień 31 grudnia 2008r. nie udokumentował co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Organ rentowy uwzględnił okresy pracy w szczególnych warunkach od 19 października 1976r. do 28 lutego 1979r., od 10 lipca 1979r. do 31 maja 1981r., a także od 15 lutego 1984r. do 31 marca 1986r., a więc łącznie 6 lat, 4 miesiące i 20 dni (decyzja ZUS z 10 grudnia 2019r. - nieoznaczone karty a.r.). Odwołujący wniósł o ponowne obliczenie emerytury i zaliczenie okresu pracy w szczególnych warunkach na podstawie załączonych przez niego dokumentów, m.in. zeznań świadków (oświadczenie z dnia 30 grudnia 2019r. - nieoznaczone karty a.r.).

Decyzją z dnia 4 lutego 2019r., znak: (...), organ rentowy ponownie odmówił R. G. prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ na dzień 31 grudnia 2008r. nie udokumentował co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Na podstawie przedłożonych dokumentów Zakład uwzględnił okres pracy w szczególnych warunkach od 19 października 1976r. do 28 lutego 1979r., od 10 lipca 1979r. do 31 maja 1981r. i od 15 lutego 1984r. do 31 marca 1986r., tj. łącznie 6 lat, 4 miesiące i 20 dni (decyzja ZUS z 4 lutego 2019r. - nieoznaczone karty a.r.).

W dniu 1 grudnia 2019r. R. G. złożył w ZUS (...) Oddział w W. dodatkowe dokumenty na potwierdzenie zatrudnienia dotychczas nieuwzględnionego przez organ rentowy oraz oświadczenie o braku dokumentów potwierdzających okres zatrudnienia w szczególnych warunkach jako kierowca autotransportera w (...) spółka z o.o. (oświadczenie wraz załącznikami - nieoznaczone karty a.r.).

W odpowiedzi na powyższe Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 23 marca 2020r. decyzję znak: (...), w której ponownie odmówił R. G. prawa do rekompensaty. Na podstawie przedłożonych dokumentów Zakład uwzględnił okres pracy w szczególnych warunkach od 19 października 1976r. do 28 lutego 1979r., od 10 lipca 1979r. do 31 maja 1981r., od 15 lutego 1984r. do 31 marca 1986r., od 27 listopada 2006r. do 11 marca 2007r. oraz od 16 marca 2007r. do 22 grudnia 2008r., a więc łącznie 8 lat, 5 miesięcy i 13 dni (decyzja ZUS z 23 marca 2020r. - nieoznaczone karty a.r.).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz w aktach osobowych i aktach organu rentowego, jak również w oparciu o zeznania ubezpieczonego (k. 192-193 a.s.) oraz świadków: M. S. (k. 134 a.s.), J. S. (k. 157- 159 a.s.), M. K. (k. 200 – 201 verte a.s.), M. D. (1) (k. 113 – 115 a.s.) i K. W. (k. 135 a.s.).

Zeznania ubezpieczonego i świadków zostały ocenione jako wiarygodne, ponieważ były spójne i wzajemnie się uzupełniały. Świadczenie w poszczególnych okresach, których dotyczyły ich zeznania, pracowali u tych samych pracodawców, co R. G., tj. M. S. i J. S. w (...), M. D. (1) i K. W. w (...) spółka z o.o. w W. oraz M. K. w (...) S.A. w W.. To oznacza, że znali ubezpieczonego i wiedzieli, czym ubezpieczony się zajmował oraz jakie dokładnie czynności wykonywał na stanowisku kierowcy autobusu i samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Dodatkowo ich zeznania pozostawały zgodne z dowodami z dokumentów znajdującymi się w aktach osobowych i rentowych, a zatem należało dać im wiarę.

Jako niezaskłujące na wiarę Sąd ocenił jedynie zeznania ubezpieczonego odnoszące się do jego zatrudnienia w szczególnych warunkach w (...) spółka z o.o. W., gdzie pracował na stanowisku kierowcy od 4 lipca 1991r. do 20 listopada 1991r. oraz w (...) Sp. z o.o. w W., gdzie był zatrudniony jako kierowca – konduktor od 7 grudnia 2000r. do 28 lutego 2002r. Wprawdzie powyższe okresy zatrudnienia zostały udokumentowane kilkoma dokumentami źródłowymi, jednak nie wynika z nich, jakiego rodzaju pojazdami ubezpieczony wówczas kierował, a przede wszystkim, czy były to autobusy powyżej 15 miejsc siedzących i czy obowiązki te realizował stale. Okoliczności tych nie potwierdzają zachowane dokumenty. Ubezpieczony nie wskazał również świadków – osób, które wówczas z nim pracowały i mogłyby potwierdzić, czy praca na stanowisku kierowcy polegała na kierowaniu autobusami powyżej 15 miejsc siedzących i była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd opierał się zatem na jedynym dostępnym dokumencie, którym jest świadectwo pracy, a z niego wynika, że ubezpieczony był zatrudniony jako kierowca w (...) Spółka z o.o. W. i kierowca – konduktor w (...) Sp. z o.o. w W.. Na podstawie świadectwa pracy nie było jednak możliwości ustalenia, że ubezpieczony był kierowcą autobusów powyżej 15 miejsc siedzących czy innych pojazdów, którymi kierowanie, jest pracą w warunkach szczególnych, zaś jego zeznania, wskazujące na taką okoliczność, są niewystarczające. Nie zostały poparte innymi dowodami. Przy tym podkreślenia wymaga również, że Sąd nie negował, że w obu ww. okresach zatrudnienia ubezpieczony świadczył pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy, a więc pracę jaka wynika z umowy o pracę i świadectw pracy, ale zgromadzony materiał dowodowy, w tym zeznania ubezpieczonego, są niewystarczające do ustalenia, że była to praca w warunkach szczególnych. W tym więc zakresie Sąd nie dał więc wiary zeznaniom ubezpieczonego.

Dowody z dokumentów, w szczególności znajdujące się w aktach osobowych, aktach rentowych oraz przedstawione przez ubezpieczonego wraz z wnioskiem o emeryturę i rekompensatę, Sąd ocenił jako wiarygodne, gdyż są one spójne z osobowymi źródłami dowodowymi. Co istotne, strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania R. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 10 grudnia 2019r., z dnia 4 lutego 2020r. oraz z dnia 23 marca 2020r. podlegały uwzględnieniu, natomiast odwołanie od decyzji z dnia 24 stycznia 2020r., znak:(...) jest zasadne częściowo i w tym zakresie decyzja podlegała zmianie, natomiast w pozostałej części odwołanie należało oddalić.

Regulacja dotycząca prawa do rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych, o którą ubiegał się R. G. została wprowadzona do ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz. U. z 2018r., poz. 1924). Art. 2 pkt 5 tej ustawy zawiera definicję rekompensaty rozumianej jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Z kolei warunki jej przyznawania oraz sposób jej obliczenia wskazują art. 21 – 23 zamieszczone w Rozdziale III „Rekompensata”. Art. 23 stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę oraz, że przyznawana jest ona w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W art. 21 ust. 1 ustawy wskazano natomiast, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Z art. 21 ust. 2 ustawy wynika zaś, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazywane art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej oraz 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat. Z kolei w art. 21 ust. 2 tej ustawy została zawarta przesłanka negatywna, którą stanowi nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Może ona budzić wątpliwości, gdyż literalna wykładnia tego wyrwanego z kontekstu normatywnego przepisu może prowadzić do wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Do prawidłowej interpretacji tego przepisu konieczne jest jednak zastosowanie wykładni systemowej, która prowadzi do przepisu art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego. Z kolei z art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej wynika, że kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 roku. W tych okolicznościach warunek sformułowany w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na prace w warunkach szczególnych, obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Nabycie prawa do takiego tylko świadczenia stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty. Natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 maja 2017r., III AUa 2047/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 grudnia 2015r., III AUa 1070/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 września 2017r., III AUa 529/16).

W przedmiotowej sprawie nie zachodzi negatywna przesłanka przyznania R. G. prawa do rekompensaty. Ubezpieczony nie miał przyznanego prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, jak również takiego prawa nie mógłby uzyskać choćby z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999r. jego staż pracy wynosi mniej niż wymagane 25 lat, co wynika z decyzji ZUS wydawanych w przedmiocie ustalenia kapitału początkowego. W jego przypadku decyzją z dnia 8 listopada 2019r., znak: (...), przyznano prawo do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, co nie jest przeszkodą do uzyskania prawa do rekompensaty.

W dalszej kolejności, celem ustalenia, czy ubezpieczonemu przysługuje takie prawo, Sąd badał spełnienie przesłanek pozytywnych, o których była mowa. Analiza cytowanych przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, prowadzi do wniosku, że prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 1948r., które przed 1 stycznia 2009r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podobnie jak przy ustalaniu tego okresu na potrzeby przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym, tak przy ustalaniu prawa do rekompensaty, będą uwzględnione tylko okresy, w których praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zdaniem Sądu, R. G. spełnił przesłanki pozytywne konieczne do tego, by uzyskać prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony nie nabył prawa do emerytury pomostowej i nie uzyskałby go, gdyż nie spełnia koniecznych warunków z art. 4 i art. 49 ustawy emeryturach pomostowych, ale legitymuje się okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych, przypadającym przed 1 stycznia 2009r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) – zwane dalej rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego, do którego należy się odwołać na podstawie art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wskazuje w § 2 ust. 1, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Przy tym pamiętać należy, że tak w sprawie o prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, jak i w sprawie o prawo do rekompensaty, należy ustalić faktyczny rodzaj i zakres powierzonych pracownikowi do wykonywania czynności (obowiązków) i to one podlegają każdorazowo ocenie, a nie rodzaj stanowiska, jaki w dokumentach podał pracodawca. Ponadto, choć wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00), to dokumenty te podlegają każdorazowo weryfikacji. Wynika to z tego, że są to dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 k.p.c. i nie stanowią dowodu tego co zostało w nim odnotowane. Taki walor mają wyłącznie dokumenty urzędowe, do których w myśl stosowanego a contrario art. 244 § 1 k.p.c. nie zalicza się świadectwa pracy, skoro nie zostało sporządzone przez organy władzy publicznej ani inne organy państwowe (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 grudnia 2013r., III AUa 783/13, Lex nr 1409118). To zatem oznacza, że nawet jeśli pracodawca ww. dokument pracownikowi wystawił, to i tak podlega on kontroli ZUS i Sądu i nie oznacza automatycznie, że praca w danym okresie była wykonywana w warunkach szczególnych. Z drugiej zaś strony, brak takiego dokumentu bądź jego wadliwości nie przesądza o tym, że praca nie była wykonywana w warunkach szczególnych. Kwestia ta każdorazowo podlega badaniu przy uwzględnieniu tego, jakie czynności i rodzaj prac faktycznie wykonywał wnioskodawca i co ważne, w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego w sprawie przyznania uprawnień do emerytury w wieku obniżonym (także w sprawie o rekompensatę), dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. Wynika to z tego, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udawdaniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, a nie tylko świadectwem pracy w warunkach szczególnych.

W rozpatrywanej sprawie z przeprowadzonych przez Sąd dowodów jednoznacznie wynika, że R. G. w okresie od 7 kwietnia 1986r. do 3 lipca 1991r. pracował jako kierowca autobusu i kierowca samochodów ciężarowych w (...). Jego podstawowe obowiązki polegały na przewożeniu ludzi do pracy z hotelu i z pracy do hotelu, a w pozostałym czasie pracy kierował samochodem marki L. o masie przekraczającej 3,5 tony i przewoził nim butle z gazem lub elementy stalowe. Przy tym przez cały okres zatrudnienia do wykonywania takich obowiązków wykorzystywał autobus powyżej 15 miejsc siedzących oraz pojazd o masie przekraczającej 3,5 tony. Ponadto praca tego rodzaju była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony w ww. okresie nie jeździł innymi pojazdami, ani nie wykonywał innych czynności, co potwierdzili M. S. i J. S.. Wymienieni świadkowie, ze względu na zatrudnienie u tego samego pracodawcy i w tym samym okresie co ubezpieczony, dysponowali wiarygodną wiedzą na temat pracy R. G. i z ich spójnej relacji wynika taki zakres obowiązków, jaki Sąd ustalił.

Praca, o której mowa, może zostać zakwalifikowana jako odpowiadająca pozycji 2 Działu VIII (w transporcie i łączności) Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. Wymieniono tam m.in. prace kierowców samochodów o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony oraz kierowców autobusów o liczbie miejsc siedzących powyżej 15, a taką pracę ubezpieczony w spornym okresie zatrudnienia niewątpliwie wykonywał.

Jak wskazano, taki rodzaj i charakter pracy ubezpieczonego znajduje potwierdzenie przede wszystkim w zeznaniach świadków, którzy przez wiele lat pracowali jako kierownicy w tym samym zakładzie pracy co ubezpieczony, jak również w zeznaniach ubezpieczonego.

Sąd ustalił również, że dokumentacja zawarta w aktach osobowych i rentowych R. G. z okresu jego zatrudnienia w (...) S.A. w W. od 21 lutego 1997r. do 30 listopada 1998r. wskazuje, że ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodów o masie powyżej 3,5 tony. Jeździł wówczas ciężarówkami marki V. i M. – typ wanna do towarów sypkich takich jak piach czy żwir. Materiały budowlane były przez niego dowożone na teren budowy obwodnicy R., co potwierdził on sam, a także świadek M. K., który w spornym okresie był współpracownikiem R. G. i potwierdził jego pracę w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego, wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadek wskazał, że ubezpieczony obsługiwał samochód ciężarowy – wywrotkę o masie powyżej 3,5 tony, woził materiały budowlane takie jak piach i kruszywo na budowy. Analizując zatem pracę ubezpieczonego w (...) S.A. w W. w okresie od dnia 21 lutego 1997r. do 30 listopada 1998r. Sąd doszedł do przekonania, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy realizował czynności na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, o których mowa w wykazie A, dział VIII, pod poz. 2 pkt 1. Wskazany okres należało więc uwzględnić do okresu pracy w warunkach szczególnych.

Także okres zatrudnienia w (...) spółka z o.o. w W. od 16 września 2003r. do 26 listopada 2006r. podlegał zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych. W tym okresie, w pełnym wymiarze czasu pracy, ubezpieczony wykonywał obowiązki kierowcy autotransportera powyżej 12 ton, a więc dwupoziomowego pojazdu do przewożenia samochodów w ilości 5 do 8 samochodów. Jego praca polegała na załadunku, przewozie i rozładunku transportowanych samochodów w kraju i zagranicą, do czego, jak wynika z dokumentacji, ubezpieczony miał uprawnienia. Co prawda z dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy nie wynika, jakim konkretnie samochodem jeździł odwołujący w tym czasie, ale doprecyzowali to świadkowie M. D. (1) i K. W., którzy pracowali z odwołującym w tym samym okresie, u tego samego pracodawcy i na tym samym stanowisku. Również byli kierowcami autotransportera powyżej 12 ton i potwierdzili, że R. G. także takie prace wykonywał. Z tego względu Sąd ostatecznie ustalił, że odwołujący w (...) spółka z o.o. w W. obsługiwał pojazdy ciężarowe o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 tony. Tym samym należało uznać, że w spornym okresie świadczył pracę w szczególnych warunkach odpowiadającą zatrudnieniu, o którym mowa w Dziale VIII (w transporcie i łączności), poz. 2 pkt 1 (kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony) wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Należy także dodać, że sama nazwa stanowiska pracy ma drugorzędne znaczenie dla uznania, czy ubezpieczony był zatrudniony w warunkach szczególnych, z tego punktu widzenia najistotniejszy jest zakres i rodzaj powierzonych oraz faktycznie wykonywanych obowiązków pracowniczych, natomiast nazwa stanowiska nie ma w tej kwestii większego znaczenia. Jak bowiem wskazuje się w judykaturze o uznaniu zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach nie decyduje treść dokumentów wystawionych przez pracodawcę, ani nazwa stanowiska pracy, lecz charakter faktycznie wykonywanych czynności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 lutego 2014r., sygn. akt: III AUa 1037/13). Nie może natomiast ulegać wątpliwości, że praca jaką ubezpieczony wykonywał w okresie objętym sporem (niezależnie od podania niepełnej nazwy zajmowanego stanowiska pracy, tj. kierowcy, a nie kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony), była pracą w warunkach szczególnych.

Sąd nie uwzględnił okresów zatrudnienia odwołującego od 4 lipca 1991r. do 20 listopada 1991 r. w (...) Sp. z o.o. i od 7 grudnia 2000r. do 28 lutego 2002r. w (...) Sp. z o.o. jako okresów pracy w warunkach szczególnych, ponieważ na tę okoliczność nie zostały przedstawione jakiegokolwiek dowody, poza zeznaniami odwołującego, o czym była mowa w części obejmującej ocenę dowodów. Jednakże z tego względu, że okresy dotychczas uznane przez Sąd oraz wcześniej przez ZUS jako praca w warunkach szczególnych łącznie wynoszą ponad 15 lat, to kwestia ta nie miała większego znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Podsumowując, Sąd uwzględnił trzy sporne okresy zatrudnienia ubezpieczonego jako okresy wykonywania pracy w warunkach szczególnych - od 7 kwietnia 1986r. do 3 lipca 1991r. (5 lat, 2 miesiące i 27 dni), od 21 lutego 1997r. do 30

listopada 1998r. (1 rok, 9 miesięcy i 7 dni) i od 16 września 2003r. do 26 listopada 2006r. (3 lata, 2 miesiące i 11 dni). Wraz z uwzględnionym przez ZUS okresem 8 lat, 5 miesięcy i 13 dni okresy te stanowią łącznie ponad 15 lat, a więc więcej niż minimalny próg, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

W tych okolicznościach należało stwierdzić, że ubezpieczony spełnia przesłanki do uzyskania prawa do rekompensaty. W konsekwencji odwołanie podlegało uwzględnieniu poprzez zmianę zaskarżonych decyzji, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., o czym Sąd orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku.

Analizując zarzuty R. G. odnoszące się do decyzji o wyliczeniu kapitału początkowego, wstępnie przypomnieć należy, że kapitał początkowy, zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 ustawy emerytalnej, ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ww. ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 ustawy, pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia, ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art. 173 ust. 3). W myśl art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (art. 174 ust. 2).

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r. (art. 174 ust. 3). Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesiący tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (art. 174 ust. 3b).

Zasady określające sposób postępowania przed organem rentowym oraz dowody wymagane w tym postępowaniu określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Zgodnie z § 21 ww. rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Z kolei zgodnie z § 22 ust. 1 rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Wymaga przy tym zaznaczenia, że w postępowaniu sądowym w sprawach

o świadczenia emerytalno-rentowe sąd nie jest związany takimi ograniczeniami w dowodzeniu, jakie odnoszą się do organu rentowego w postępowaniu administracyjnym. Według art. 473 § 1 k.p.c. w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron. Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 k.p.c., sprawia, że każdy istotny fakt, może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 4 października 2007r., I UK 111/07). Pogląd wyrażony w cytowanym wyżej orzecznictwie jest uzasadniony tym, że z uwagi na upływ lat ubezpieczeni wnioskujący o przyznanie im prawa do świadczenia emerytalnego lub jego przeliczenie mogą napotkać pewne trudności w należywym udokumentowaniu nie tylko przebiegu zatrudnienia czy też faktu otrzymywania konkretnych składników wynagrodzeń bądź ich wysokości, lecz również samej okoliczności zatrudnienia w danym zakładzie pracy. Praktyka orzecznicza zna zresztą wiele przypadków, w których dostęp ubezpieczonych do pełnych akt osobowych jest problematyczny. Przyczyną tego stanu rzeczy najczęściej jest likwidacja zakładu pracy, w którym ubezpieczony przed laty pracował, zagubienie dokumentacji w związku z krótkim termin jej obowiązkowej archiwizacji czy przejęciem zakładu pracy przez inny podmiot, lecz również niestaranne prowadzenie dokumentacji kadrowo-płacowej przez byłego pracodawcę. Ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu okresów składkowych czy też wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny jednak obciążać wyłącznie ubezpieczonych, przy czym nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić w całości na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Oznacza to, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, z tym że zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 9 stycznia 1998r., II UKN 440/97 i z 4 lipca 2007r., I UK 36/07, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 30 października 2013r., III AUa 269/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 15 marca 2006r., III AUa 1096/05).

Kierując się powyższym Sąd ocenił, że zgromadzone w przedmiotowej sprawie dowody pozwalały na uwzględnienie do stażu pracy jedynie jednego ze spornych okresów, a mianowicie okresu od dnia 1 stycznia 1989r. do dnia 2 stycznia 1989r. i w tym zakresie zapadło rozstrzygnięcie zgodne z żądaniem ubezpieczonego. Z dokumentu w postaci listy płac sporządzonej przez płatnika składek za miesiąc styczeń 1989r., znajdującej się w aktach osobowych ubezpieczonego, które Sąd pozyskał, wynika że (...) w styczniu 1989r. wypłacił R. G. wynagrodzenie za 1 dzień urlopu. Sąd miał przy tym na uwadze, że dzień 1 stycznia 1989r. był dniem świątecznym i wolnym od pracy, a od dnia 3 stycznia 1989r. ubezpieczony został skierowany do pracy na budowie eksportowej w NRD na stanowisku kierowcy. W związku z tym należało uznać, że skoro ubezpieczonemu wypłacono ekwiwalent za 1 dzień urlopu, to wypłata ta nastąpiła za dzień 2 stycznia 1989r. Dlatego też okres od dnia 1 stycznia 1989r. do dnia 2 stycznia 1989r. należało uznać za okres składkowy.

Sąd nie uwzględnił natomiast do stażu pracy kolejnego okresu spornego od 1 marca 1990r. do 5 kwietnia 1990r., bowiem w tym okresie R. G. korzystał z urlopu bezpłatnego - tzw. urlopu dewizowego, co wynika ze świadectwa pracy. Okres korzystania przez wnioskodawcę z tzw. "urlopu dewizowego", tj. wykorzystywania w kraju okresu urlopu wypoczynkowego, do którego wnioskodawca nabył prawo z tytułu pracy za granicą, nie stanowi okresu składkowego, jak i nieskładkowego w myśl art. 6 i art. 7 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 3 kwietnia 2013r., III AUa 1369/12, LEX nr 1313291).

Również okres od 11 grudnia 1998r. do 31 grudnia 1998r. nie mógł zostać zaliczony do stażu pracy, bowiem jak wynika z akt organu rentowego za ten okres R. G. nie zostało wypłacone przez płatnika składek wynagrodzenie, ani świadczenie z ubezpieczenia społecznego. Według art. 7 ustawy emerytalnej okresami nieskładkowymi są m.in. wymienione w pkt 1 litera b) - okresy pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego: chorobowego lub opiekuńczego, w pkt 1 litera c) - okresy pobierania świadczenia rehabilitacyjnego i w pkt 1 litera d) - okresy pobierania świadczeń wymienionych w lit. b i c po ustaniu obowiązku ubezpieczenia. Przepis ten jest jasny i wyraźny w swej treści. W odniesieniu do tych świadczeń ustawodawca sformułował wymóg ich "pobierania". Wykładnia językowa art. 7 pkt 1 lit. b i c nie pozostawia więc żadnych wątpliwości, że jedyną przesłanką uznawania za okresy nieskładkowe okresów niezdolności do pracy

jest rzeczywiste pobieranie za te okresy zasiłku chorobowego bądź świadczenia rehabilitacyjnego. Skoro więc R. G. nie pobrał zasiłku chorobowego z ubezpieczenia społecznego za ww. okres, a w każdym razie tego nie udowodnił, to okres ten nie może być uwzględniony jako nieskładkowy.

Uwzględniając powołane okoliczności, Sąd Okręgowy ocenił, że odwołanie R. G. od decyzji z dnia 24 stycznia 2020 roku zasługuje na uwzględnienie tylko w omówionym zakresie. Skutkiem tego została dokonana częściowa zmiana ww. decyzji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. poprzez przyjęcie do wyliczenia kapitału początkowego R. G. okresu składkowego od dnia 1 stycznia 1989r. do dnia 2 stycznia 1989r., o czym Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku. W pozostałym zaś zakresie, odwołanie od decyzji z 24 stycznia 2020r., jako bezzasadne, podlegało oddaleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., co wynika z punktu 3 wyroku.